

PRVÁ ČASŤ

★ ★ ★

TITAN

TOTO NIE JE DOBRÉ

OSEMNÁSTEHO SEPTEMBRA 1980 okolo pol siedmej večer vošli desiatnik David F. Powell a vojak Jeffrey L. Plumb do sila na odpaľovacom komplexe 374-7 niekoľko kilometrov severne od mesta Damascus v štáte Arkansas. Plánovali vykonať rutinnú údržbu rakety Titan II. V podobných podzemných komplexoch strávili nespočetné množstvo hodín. No bez ohľadu na to, koľkokrát pracovali v sile, Titan II na nich vždy zapôsobil. Bola to najväčšia medzikontinentálna balistická raketa, akú kedy Spojené štáty skonštruovali. Strela mala priemer tri metre a bola vysoká tridsaťjeden metrov. Merala teda zhruba toľko ako desaťposchodová budova. Mala hliníkový plášť s matnou povrchovou úpravou a na boku veľkými písmenami namaľované U.S. AIR FORCE. Nosový kužeľ na vrchole Titanu II bol čiernej farby a v jeho útrobach sa nachádzala termonukleárna hlavica W-53, najsilnejšia zbraň, akú kedy niesla americká raketa. Hlavica mala silu deväť megaton, čo je približne trojnásobok sily všetkých bômb zhodených počas druhej svetovej vojny vrátane oboch atómových bômb.

Nezáležalo na tom, či bol deň, alebo noc, zima, alebo jar. Podmienky v sile boli vždy rovnaké. Vládlo tam hrozivé ticho. Svetlo ortuťových lúčov na stenách zalievalo raketu jasnou bielou žiarou. Keď ste otvorili dvere na nižšom poschodí a vstúpili ste dnu, Titan II sa nad vami týčil ako obrovský strieborný náboj s čiernym hrotom nabitý v betónovej hlavni, odistený, s natiahnutým kohútikom, pripravený vystreliť na oblohu.

Raketu navrhli tak, aby dokázala do minúty odštartovať a aby zasiahla cieľ vzdialený až 9600 kilometrov. Titanu II v tom pomáhala dvojica kvapalných pohonných látok – raketové palivo a okysličovadlo –, ktoré boli „hypergolicke“, teda v okamihu, keď sa dostali do kontaktu, sa intenzívne vznietili. Raketa mala dva stupne a v oboch bola nádrž s okysličovadlom uložená na palivovej nádrži, pričom potrubia viedli k motoru. Prvý stupeň, ktorý od spodnej časti rakety meral asi dvadsaťjeden metrov, obsahoval zhruba 38,5 tony paliva a 74 ton okysličovadla. Druhý stupeň, teda horná časť, kde sa nachádzala bojová hlavica, bol menší a obsahoval asi štvrtinu týchto množstiev. Keď raketu odpálili, palivo a okysličovadlo prúdili potrubím prvého stupňa, miešali sa v spaľovacích komorách motora, vznietili sa, vypúšťali horúce plyny a cez nadzvukové konvergentno-divergentné dýzy pod ním vytvorili ťah so silou zhruba dva milióny newtonov. V priebehu niekoľkých minút mohol byť Titan II osemdesiat kilometrov nad zemou.

Tieto dve pohonné látky boli mimoriadne účinné – a mimoriadne nebezpečné. Palivo, aerozín-50, sa mohlo vznietiť v momente, keď prišlo do kontaktu s bežnými vecami ako vlna, handry alebo hrdza. Ako kvapalina bol aerozín-50 číry a bezfarebný. Ako para reagoval s vodou a kyslíkom vo vzduchu a premenil sa na belavý oblak s rybím zápachom. Stačil dvojpercentný podiel a mohol explodovať. Vdýchnutie pary spôsobovalo problémy s dýchaním, znižovalo tep, vyvolávalo vracanie, kŕče, tras a dokonca mohlo spôsobiť smrť. Palivo bolo tiež vysoko karcinogénne a ľahko sa vstrebávalo cez pokožku.

Okysličovadlo, tetraoxid dusíka, bolo ešte nebezpečnejšie. Podľa federálnych zákonov bol klasifikovaný ako „jed typu A“, čo bola najsmrteľnejšia kategória chemických látok vyrobených človekom. V tekutej forme bolo okysličovadlo priehľadné so žltohnedým nádychom. Hoci nebolo také horľavé ako palivo, pri dotyku s kožou, papierom, látkou alebo drevom sa mohlo samovoľne vznietiť. Bod varu malo na úrovni len 21 stupňov Celzia. Pri akejkoľvek vyššej teplote sa kvapalné okysličovadlo vyvarilo na červenohnedú paru, ktorá páchla ako čpavok. Pri kontakte s vodou sa para menila na žieravú kyselinu, ktorá reagovala s vlhkosťou v očiach alebo v pokožke a mohla spôsobiť vážne popáleniny. Pri vdýchnutí mohlo okysličovadlo zničiť tkanivo v horných dýchacích cestách a pľúcach. Poškodenie sa nemuselo prejaviť hneď. Šesť až dvanásť hodín po vdýchnutí mohla látka spôsobiť náhle bolesti hlavy, závraty, ťažkosti s dýchaním, zápal pľúc a pľúcny edém vedúci k smrti.

Powell a Plumb pracovali ako údržbári rakiet. Patrili do PTS tímu A 308. strategického raketového krídla, ktorého veliteľstvo sa nachádzalo asi hodinu cesty od leteckej základne Little Rock. V ten deň ich zavolali na miesto, pretože výstražná kontrolka signalizovala nízky tlak v nádrži okysličovadla druhého stupňa rakety. Keby tlak klesol príliš nízko, okysličovadlo by nedokázalo plynule prúdiť do motora. Kontrolka mohla znamenať vážny problém – prasknutie či únik. Oveľa

pravdepodobnejšie však bolo, že tlak v nádrži znížila mierna zmena teploty. Klimatizačné jednotky v sile mali udržiavať raketu ochladenú na približne 15 stupňov. Pokiaľ by Powell a Plum pri kontrole neobjavili žiadnu netesnosť, odskrutkovali by uzáver nádrže okysličovadla a pridali by plyný dusík. Dusík udržiaval stály tlak na kvapalinu vnútri a tlačil ju smerom nadol. Bola to jednoduchá, prozaická úloha, ako keď si pred dlhou jazdou autom dofúkate pneumatiky.

Powell slúžil v tíme PTS takmer tri roky a poznal riziká spojené s Titanom II. Počas jeho prvej návštevy odpaľovacieho komplexu sa pri úniku okysličovadla vytvoril toxický oblak, ktorý na tri dni zastavil prevádzku. V tom čase mal dvadsaťjeden rokov, bol hrdým „sedliakom“ z vidieckeho Kentucky, ktorý miloval túto prácu a plánoval sa koncom roka znovu prihlásiť do armády.

Plumb bol v 308. krídle len deväť mesiacov. Nemal kvalifikáciu na takýto druh údržby rakiet ani na manipuláciu s pohonnými látkami. Spreádzanie Powella a sledovanie všetkého, čo robil, sa považovalo za Plumbov výcvik na pracovisku. Plumb mal devätnásť rokov a vyrastal na predmestí Detroitu.

Hoci kontrolka upozorňujúca na nízky tlak okysličovadla nebola ničím nezvyčajným, technické predpisy vzdušných síl vyžadovali, aby obaja muži pri vstupe do sily na jeho preskúmanie nosili ochranný výstroj I. kategórie. „Ísť I. kategóriu“ znamenalo obliecť sa do odevu pre pracovníka manipulujúceho s raketovým palivom (RFHCO), teda do vzduchotesnej, kvapalinám a parám odolnej a ohňovzdornej kombinézy, ktorá ich mala chrániť pred okysličovadlom a palivom. Chlapi ho volali „ref-co“. RFHCO vyzeral ako skafander zo sci-fi filmu zo začiatku 60. rokov. Mal bielu odnímateľnú guľatú prilbu s vysielacou a priehľadným plexisklom v oblasti tváre. Skafander bol sivobiely, s dlhým zipom, ktorý sa tiahol od hornej časti ľavého ramena cez trup až po pravé koleno. Pod RFHCO ste mali oblečené dlhé spodky. Čierne vinylové rukavice a topánky boli samostatné, takže RFHCO mal na rukávoch a nohaviciach rolovacie manžety, ktoré zabezpečovali, aby bol oblek dokonale nepriepustný. Skafander vážil asi desať kilogramov. Batoh RFHCO vážil ďalších šesťnásť a obsahoval zásobu vzduchu asi na hodinu. Oblek bol ťažký a nemotorný. Človeku v ňom mohlo byť horúco, mohol sa cítiť ulepený a nepohodlne, najmä keď sa nosil mimo klimatizovaného sily. Dokázal však aj zachrániť život.

Tlakový uzáver okysličovadla druhého stupňa sa nachádzal asi v dvoch tretinách výšky rakety. Aby sa k nemu Powell a Plumb dostali, museli prejsť cez výsuvnú oceľovú plošinu, ktorá vyčnievala zo steny sily. Vysoký dutý valec, v ktorom stál Titan II, bol obkolesený ďalším betónovým valcom s deviatimi poschodiami, kde sa nachádzalo vybavenie. Prvé poschodie bolo umiestnené blízko vrcholu rakety, deviate poschodie asi šesť metrov pod ňou. Oceľové pracovné plošiny sa hydraulicky sklápali zo stien. Každá z nich mala pevný gumový lem, aby sa Titan II nepoškríbal. Odstup plošiny od rakety bol minimálny.

Technici vstúpili do odpaľovacieho kanála na druhom poschodí. Vysoko nad ich hlavami sa nachádzal betónový uzáver sila. Mal chrániť raketu pred vetrom a dažďom aj účinkami jadrovej bomby, keby nejaká v okolí vybuchla. Poklop vážil 740 ton. Hlboko pod dvojicou mužov sa pod Titanom II nachádzal betónový deflektor plameňa v tvare písmena W. Jeho úlohou bolo pri štarte nasmerovať horúce plyny najprv nadol, potom ich otočiť hore a cez výfukové otvory vyvieť von zo sila. Na siedmom poschodí raketu obopínal oceľový prstenec, ktorý vážil asi 12 ton. K stenám bol pripevnený veľkými pružinami. Vďaka tomu mohol Titan II prežiť jadrový útok. Namiesto poškodenia by to ním len zatriaslo a vzápätí mohol odštartovať.

Okrem bojovej hlavice W-53 a niekoľkých desiatok tisíc kilogramov pohonných hmôt mohlo v sile explodovať aj mnoho ďalších vecí. Jednou z nich boli elektricky odpaľované rozbušky. Po zážihu motora sa používali na uvoľnenie rakety z držiaka, na oddelenie druhého stupňa od prvého a na uvoľnenie vrchného kužeľa. V rakete sa nachádzalo aj množstvo malých raketových motorov s tuhým palivom, ktoré sa využívali na úpravu sklonu a rotácie bojovej hlavice počas letu. Keďže v odpaľovacom komplexe Titanu II sa nachádzalo množstvo horľavín a výbušnín, bol starostlivo navrhnutý tak, aby sa riziko nehody minimalizovalo. Hlásiče požiaru, hasiace systémy, detektory jedovatých výparov a dekontaminačné sprchy boli rozmiestnené na všetkých deviatich úrovniach sila. Všetko navyše podliehalo prísny bezpečnostným pravidlám.

Vždy keď sa člen tímu PTS navliekol do RFHCO, sprevádzal ho ďalší kolega v skafandri. Zároveň ďalší dvaja ľudia čakali v pohotovosti pripravení skočiť do oblekov. Každá úloha I. kategórie sa vykonávala podľa štandardizovaného kontrolného zoznamu, ktorý veliteľ tímu zvyčajne čítal nahlas cez vysielaciu. Každá situácia mala presne jedno riešenie. Technický rozkaz 21M-LGM25C-2-12, obrázok 2-18, Powellovi a Plumbovi presne hovoril, čo majú robiť, keď stáli na plošine v blízkosti rakety.

„Štvrtý krok,“ povedal šéf PTS tímu cez vysielaciu. „Odstráňte tlakový uzáver na odpojenie prívodu vzduchu.“

„Rozumiem,“ odpovedal Powell.

„Pozor. Pri vykonávaní kroku štyri neprekračujte krútiaci moment 217 newton-metrov. Nadmerný krútiaci moment by mohol poškodiť plášť rakety.“

„Rozumiem.“

Keď Powell použil nástrčný kľúč na odskrutkovanie tlakového uzáveru, vypadla mu z neho hlavica. Narazila na plošinu a odrazila sa. Powell ju chcel zachytiť, no neúspešne.

Plumb sledoval, ako štvorkilová násada prepadla cez úzku medzeru medzi plošinou a raketou a padala asi dvadsať metrov dole, kde uderila do držiaka a odrazila sa od Titanu II. Vyzeralo to, akoby sa to dialo v spomalenom režime. Pár sekúnd nato z diery v rakete vytrysklo palivo ako voda zo záhradnej hadice.

„Dopekla,“ pomyslel si Plumb. „Toto nie je dobré.“

NOVÁ VLNA

V TEN DEŇ VSTAL PODPORUČÍK ALLAN D. CHILDERS z postele okolo piatej, osprchoval sa, obliekol si uniformu, bozkom sa rozlúčil s manželkou, vzal si tašku a vydal sa na predodletovú poradu na leteckej základni Little Rock. Childers bol zástupcom veliteľa posádky odpalu rakety Titan II. Každé ráno o siedmej hodine sa jednotky, ktoré v ten deň mali pohotovosť, zhromaždili vo veľkej miestnosti na veliteľstve 308. strategického raketového krídla. V Arkansase tristoosmička prevádzkovala osemnásť odpaľovacích komplexov Titan II, každý s jednou raketou a štvorčlennou posádkou. Motto krídla znelo Non sibi sed aliis – „Nie pre seba, ale pre druhých“. Kým vyšší dôstojníci a personál stáli v prednej časti brífingovej miestnosti, každá bojová posádka sedela za vlastným malým stolíkom.

Childers sa posadil k svojim ľuďom. Veliteľom bol kapitán Michael T. Mazzaro, skvelý mladý dôstojník z Massachusetts, vysoký asi 170 cm, s rednúcimi hnedými vlasmi. Čatár Rodney L. Holder bol analytikom raketových systémov, ktorý sa staral o to, aby bola raketa vždy pripravená na štart. Veľmi sa ponášal na Childersa. Bol vysoký a štíhly, so svetlými vlasmi a okuliarmi. Čatár Ronald O. Fuller, pohľadný muž s detsky vyzerajúcou tvárou, pochádzal z Elmiry v štáte New York. Pôsobil ako technik raketových zariadení. Zameriaval sa na fungovanie odpaľovacieho zariadenia. Raz alebo dvakrát do týždňa začínali všetci štyria pracovný deň na jednom z týchto brífingov. Potom trávili ďalších dvadsaťštyri hodín spoločne v podzemí, kde monitorovali raketu, za ktorú zodpovedali, dohliadali na údržbu, neustále cvičili, trénovali a čakali na rozkaz na odpálenie.

Childers ani zďaleka nenaplnňal stereotypnú predstavu vojnového štváča, ktorý túži iba po tom, aby odpálil jadrovú raketu na Sovietov a privolať koniec sveta. Asi rok pred nástupom k letectvu si privyrábal ako rozhlasový dídžej, ktorý hrával najmä acid rock, celé dni trávil na surfe a vlasy mal po plecía. Nebol síce hipisák, no nemal ani ambíciu stať sa vojenským dôstojníkom posadnutým pravidlami. Väčšinu detstva strávil na japonskom ostrove Okinawa, kde jeho otec pracoval pre letectvo ako mechanik údržby lietadiel. Rodina bývala v tzv. quonsetskom module, čo bola oceľová stavba postavená z prefabrikátov ešte z čias druhej svetovej vojny. Hoci to nebolo žiadne luxusné bývanie, detstvo na Okinawe bolo v 60. rokoch 20. storočia idylou. Childers trávil veľa času ležaním na pláži a potápaním. Na leteckej základni Kadena bolo takmer nemožné preklenúť sociálnu priepasť medzi dôstojníkmi a poddôstojníkmi, ako bol jeho otec. Tieto dve skupiny sa nemiešali. Na miestnej strednej škole sa však zdalo, že nikoho nezaujímajú vojenské hodnosti ani rasové rozdiely. Biele, čierne a ázijské deti sa stretávali a Childers v rôznych obdobiach chodil nielen s dcérou majora, ale aj s dcérou plukovníka. Väčšina študentov mala matku alebo otca v ozbrojených silách. Vietnamská vojna pre nich nebola iba akýmsi vzdialeným, abstraktným konfliktom, o ktorom sa debatovalo v triede. Priamo sa dotýkala takmer každej domácnosti.

Childers mal dvoch bratov a sestru. Všetci boli na svojho otca hrdí, ale nikto z nich nechcel mať nič spoločné s armádou.

Keď Childers skončil v roku 1971 strednú školu, odišiel študovať na Arizonskú univerzitu v nádeji, že sa stane inžinierom. Po niekoľkých semestroch štúdium prerušil, vrátil sa na Okinawu a našiel si prácu diskžokeja v rozhlasovej stanici na ostrove. Mal devätnásť rokov, bol najmladším zamestnancom stanice a dali mu nočnú zmenu. Bola to práca snov. Od polnoci do šiestej ráno hral Childers svoju obľúbenú hudbu – Led Zeppelin, Neil Young, Janis Joplin, Jimi Hendrix, Creedence Clearwater Revival. Do rozhlasu volávali vojaci a hovorili mu svoje hudobné želania. Rád im venoval piesne a vo vysielaní čítal odkazy ich rodinám a priateľkám. Po práci spal až do obeda a potom chodieval na pláž.

V roku 1973 rozhlasová stanica prestala vysielat a Childers sa presťahoval do Tampy na Floride s tým, že pôjde na rozhlasovú školu. Nemal však dosť peňazí na školné a po niekoľkých mesiacoch hľadania práce sa rozhodol vstúpiť do letectva. Očakával, že tak či onak skončí vo Vietname. Služiť na leteckej základni mu pripadalo oveľa lepšie ako nosiť pušku a bojovať v džungli. Keď Childers narukoval, vyplnil formulár, v ktorom žiadal o pridelenie k Rozhlasovej a televíznej službe ozbrojených síl. Myslel si, že letectvo by mu mohlo poskytnúť výcvik, aby sa mohol stať rozhlasovým hlásateľom. Formulár však vyplnil nesprávne a bol pridelený do novín na leteckej základni Norton v San Bernardine v Kalifornii. Práca sa mu páčila a zaľúbil sa do Diane Brandeburgovej, rozpočtovej analytičky, ktorá sedela na konci chodby. V roku 1975 ho jeho veliteľ prehovoril, aby sa stal

dôstojníkom. Potreboval na to vysokoškolské vzdelanie. Vďaka štipendijnému programu navštevoval Chaminade College v Honolulu, čo bolo príjemné miesto na štúdium aj surf. Diane pracovala na neďalekej leteckej základni Hickam. V roku 1977 sa vzali.

V ozbrojených silách napokon slúžili všetci traja Childersovi súrodenci. Jeho starší brat išiel k pozemnému vojsku, sestra k letectvu a mladší brat k námorníkom. Každý z nich mal partnera, ktorý buď slúžil v armáde, alebo vyrastal vo vojenskej rodine. Childers si neskôr uvedomil, že ich to skrátka ťahalo späť k životu, ktorý poznali. Ponúkal im dobré vzdelanie, pocit, že človek má nejakú úlohu, možnosť robiť niečo užitočné a silný pocit spolupatričnosti s ostatnými, ktorí sa rozhodli slúžiť.

V hierarchii dôstojníkov vzdušných síl súperili piloti stíhačiek a bombardérov o to, kto z nich je na vrchole pyramídy. Napriek intenzívnej rivalite sa dokázali zhodnúť prinajmenšom v jednej veci: posádky odpalu rakiet sa nachádzali hlboko pod nimi. Služba v podzemnom riadiacom stredisku nemala taký pôvab ako letecké výpady na nepriateľské územie alebo ovládnutie vzdušného priestoru. Pre slabý zrak sa Childers nemohol stať pilotom a raketový zbor tiež potreboval dôstojníkov. Hoci nevedel nič o medzikontinentálnych balistických raketách (ICBM) a ešte menej o tom, čo je úlohou raketového dôstojníka, prihlásil sa do programu ešte pred ukončením vysokej školy. Nezáležalo mu na postavení ani na tradičnom snobstve vzdušných síl. Práca vyzerala zaujímavo a ponúkala možnosť stať sa veliteľom.

Childers strávil šesť mesiacov štúdiom prevádzky Titanu II na leteckej základni Sheppard v Texase a na leteckej základni Vandenberg v Kalifornii. Ako všetci účastníci výcviku na Titane II pozorne čítal Dash-1, technickú príručku, ktorá vysvetľovala každý aspekt raketového systému. Strávil hodiny v simulátoroch, maketách riadiaceho centra, kde sa znova a znova precvičovali kontrolné zoznamy odpálení a zoznamy rizík. Skutočnú raketu Titan II však na vlastné oči videl až vtedy, keď v Arkansase vyhlásil svoj prvý poplach a vstúpil do sila. Panovala tam zima ako v chladničke a raketa pôsobila naozaj impozantne.

Keby z veliteľstva SAC dorazil núdzový vojnový rozkaz, každý dôstojník raketovej posádky by stál pred rozhodnutím s takmer nepredstaviteľnými dôsledkami. Ak by Childers dostal rozkaz, aby odpálil raketu, bez váhania by ho splnil. Nikdy sa nezberal spáchať masovú vraždu. Pritom jediná vec, ktorá podľa teórie odstrašenia z čias studenej vojny bránila Sovietskemu zväzu zničiť Spojené štáty jadrovými hlavicami, bola hrozba, že bude zničený tiež. Childers veril v logiku jadrového odstrašovania: jeho ochota odpáliť raketu zaručovala, že k tomu vlastne nikdy nedôjde. Na Vandenbergu sa zoznámil so všeobecnými kategóriami a lokalitami cieľov Titanu II. Niektoré sa nachádzali v Sovietskom zväze, ďalšie zas ležali v Číne. Posádka však nikdy nemala presnú informáciu, kam jej raketa mieri.

Keby to vedela, mohlo by to v nej vzbudiť pochybnosti. Je to čosi ako prípad štvorčlenej popravnej čaty, kde majú traja nabité ostrými nábojmi a v jednej puške sú slepé. Aj od posádky odpalu rakety sa očakávalo, že poslúchne rozkaz na odpálenie bez toho, aby niesla osobnú zodpovednosť za výsledok.

Po šesťtyždňovom výcviku v Little Rocku sa Childers v roku 1979 stal zástupcom veliteľa posádky Titan II. Nasledujúci rok ho povýšili a pripojil sa k Mazzarovi, Holde- rovi a Fullerovi a stal sa súčasťou radov inštruktorov. Na rozdiel od bežnej posádky, ktorá trávila mesiace alebo roky nacvičovaním poplachov v tom istom odpaľovacom komplexe, inštruktori vodili cvičencov na rôzne miesta. Ráno 18. septembra Childers a jeho posádka plánovali priviesť študenta, poručíka Miguela Serrana, na nočný po- plach na odpaľovacom komplexe 374-5 pri meste Springhill. Posádka vždy rada chodila na „4-5“, ako ho prezývali. Nachádzal sa bližšie pri základni ako viaceré iné komplexy, vďaka čomu sa tam mohli dostať rýchlejšie a na druhý deň sa vrátiť domov skôr.

Porady pred začiatkom cvičenia sa vždy začínali nástupom. Keď už bolo jasné, že každý odpaľovací komplex bude plne obsadený, vyšší dôstojníci krídla hovorili s približne osemdesiatimi členmi bojovej posádky o otázkach údržby, nových bezpečnostných pokynoch, zmenách v núdzovom vojnovom rozkaze a najnovšej správe o počasi. Predpoveď bola rozhodujúcim faktorom pri každej údržbe, ktorá sa týkala paliva, okysličovadla alebo návratového puzdra. Niekedy brífingy zahŕňali aj prezentáciu diapozitívov so spravodajskými informáciami a informáciami o situácii vo svete.

OSEMNÁSTEHO SEPTEMBRA 1980 na svete nevládol pokoj. Iracký prezident Saddám Husajn deň predtým oznámil, že zmluva vymedzujúca hranicu medzi jeho krajinou a Iránom už neplatí. Vojská oboch krajín už bojovali v južnom Chúzistane, iránske ministerstvo zahraničných vecí odsúdilo „nepriateľskú inváziu... irackého režimu“ a zdalo sa, že vojna o sporné územie je za dverami. V Teheráne už takmer rok zadržovali päťdesiatdva amerických rukojemníkov, ktorých zatkli na veľvyslanectve Spojených štátov. Neúspešný pokus americkej armády o ich záchranu na jar 1980 podnietil iránske Revolučné gardy, aby rukojemníkov odviekli z veľvyslanectva a rozptýlili ich po celom meste. Televízne zábery iránskych davov, ktoré pálili americké vlajky a kričali „Smrť veľkému satanovi!“ sa stali každodennou rutinou. Americká vláda pôsobila bezmocne a zdalo sa, že s tým nedokáže nič urobiť.

Vzťahy medzi Spojenými štátmi a Sovietskym zväzom medzičasom klesli na najnižšiu úroveň od kubánskej krízy v roku 1962. Sovietsi deväť mesiacov predtým

napadli Afganistan a nasadili viac ako 100 000 vojakov v ťažení, ktoré bolo podľa mnohých obáv len prvou fázou širšieho útoku na krajiny Blízkeho východu, ťažiacce ropu. Spojené štáty na inváziu reagovali uvalením obilného embarga na Sovietsky zväz a bojkotom nedávnych letných olympijských hier v Moskve. Ani jedna z týchto sankcií však zrejme nedokázala prinútiť Sovietov, aby odišli z Kábulu. Zdalo sa, že vplyv Spojených štátov všade ustupuje. Významný britský think-tank Medzinárodný inštitút pre strategické štúdie vydal 17. septembra správu, v ktorej naznačil, že nové a presnejšie medzikontinentálne balistické rakety Sovietskeho zväzu znamenajú, že americké sú dnes ľahšími terčmi. Správa tvrdila, že Spojené štáty zaostávajú nielen v jadrových zbraniach, ale aj v lietadlách, tankoch a pozemných silách.

Na pozadí týchto skľučujúcich medzinárodných správ sa nálada Američanov javila rovnako skleslá. Hospodárstvo Spojených štátov sa nachádzalo v recesii, s vysokou infláciou a mierou nezamestnanosti okolo osem percent. Nedostatok benzínu prinášal úvahy o tom, že pohonné hmoty budú na prídel a že sa zavedú federálne obmedzenia na využívanie automobilov. Aféra Watergate, vojna vo Vietname a energetická kríza otriasli vierou v schopnosť vlády niečo dosiahnuť. Prezident USA Jimmy Carter ponúkol vlastnú tvrdú kritiku stavu krajiny. Počas prejavu, ktorý vysielali tri hlavné televízne siete v hlavnom vysielacom čase, prezident varoval, že Spojené štáty čelia neviditeľnej hrozbe: „kríze dôvery“. Staromódny americký optimizmus nahradilo zúfalé, do seba zahľadené uctievanie spotreby. „Hromadenie hmotných statkov,“ povedal Carter, „nemôže vyplniť prázdnotu života, ktorému chýba cieľ aj zmysel.“ Prejav sa skončil v praktickom duchu, keď prezident načrtol šesť krokov na podporu obnoviteľných zdrojov energie a odstránenie závislosti od zahraničnej ropy. Základným posolstvom však bolo, že najdôležitejšie problémy národa nikdy nevyrieši Kongres ani prezident, a Carter vyzval divákov, aby prevzali zodpovednosť za svoj osud. „Žiadny zákon na svete nedokáže napraviť to, čo sa dnes deje s Amerikou.“

Mnohí demokrati a republikáni s tým nesúhlasili. Mysleli si, že problémom je Jimmy Carter, nie nejaká efemérna existenciálna kríza americkej duše. Bol rok prezidentských volieb a Carter získal nomináciu Demokratickej strany po tvrdom boji so senátorom Edwardom M. Kennedym v primárkach. Napriek víťazstvu Carterova popularita prudko klesla. Iránska rukojemnícka kríza produkovala každý deň ďalšie nepríjemné správy. Navyše, oficiálny report o neúspešnom pokuse o záchranu, kde sa opisovalo, ako zahynulo osem amerických vojakov a pol tucta amerických vrtuľníkov plných tajných dokumentov zostalo ležať v púšti, vyvolal pochybnosti o schopnostiach armády. Hoci Carter bol veriaci kresťan, novovzniknuté evanjelikálne zoskupenie s názvom Morálna väčšina kritizovalo jeho podporu legalizácie potratov a ústavného dodatku, ktorý mal zaručiť rovnaké práva pre ženy. Prieskum verejnej mienky v polovici leta ukázal, že 77 percent Američanov

neschvaľuje pôsobenie prezidenta Cartera v Bielom dome, čo bola vyššia miera nesúhlasu ako v prípade prezidenta Richarda Nixona na vrchole aféry Watergate.

Republikánsky kandidát na prezidenta Ronald Reagan mal optimistickejší pohľad. „Odmietam prijať [Carterov] porazenecký a pesimistický pohľad na Ameriku,“ vyhlásil. Krajina si nemohla dovoliť „ďalšie štyri roky slabosti, nerozhodnosti, priemernosti a nekompetentnosti“. Reagan vyzval na veľké zníženie daní, menší vládny aparát, dereguláciu, zvýšenie výdavkov na obranu, aby sa čelilo sovietskej hrozbe, a obnovenie viery v americký sen. Populárny tretí kandidát, kongresman John B. Anderson, sa označil za centristu, Reagana označil za pravicového extrémistu a Cartera za „neschopáka“. Anderson súhlasil s tým, že v Spojených štátoch sa veci zásadne pokazili. „Ľudia majú pocit, že krajina sa trhá vo švíkoch,“ skonštatoval.

Základné obavy ľudí podporili koncom septembra predaj bestselleru z oblasti literatúry faktu: *Crisis Investing: Opportunities and Profits in the Coming Great Depression* (Investovanie v kríze – Príležitosti a výhody nadchádzajúcej veľkej hospodárskej krízy). Rozšíreným obavám z budúcnosti Ameriky sa venovalo aj niekoľko beletristických bestsellerov. V románe *Diabolská alternatíva* od Fredericka Forsytha sa opisovalo sovietske sprisahanie s cieľom napadnúť západnú Európu. V knihe *Piaty jazdec* od Larryho Collinsa a Dominiqua Lapierra sa píše o líbyjskom sprisahaní s cieľom vydierať Spojené štáty vodíkovou bombou ukrytou v New Yorku. *The Spike* (Zmarená senzácia) od Arnauda de Borchgravea a Roberta Mossa rozprával príbeh ľavicového amerického novinára, ktorý odhalí sovietske plány na ovládnutie sveta, ale nedokáže presvedčiť svojho liberálneho vydavateľa, aby ich uverejnil.

Azda najvplyvnejším bestsellerom roka bol román *The Third World War: August 1985* (Tretia svetová vojna – August 1985), ktorý napísal britský dôstojník vo výslužbe, generál sir John Hackett. Ponúkal presvedčivý, realistický opis totálnej vojny medzi NATO a sovietskym blokom. Po dlhej sérii európskych tankových bitiek sú britské mestá Birmingham a Wolverhampton spálené sovietskym jadrovým úderom. Sovietske mesto Minsk je v odvete zasiahnuté jadrovými raketami a šok z jeho zničenia spôsobí rýchly kolaps Sovietskeho zväzu. Ponaučenie z príbehu bolo jasné: Spojené štáty a ich spojenci musia zvýšiť svoje vojenské výdavky. „V posledných rokoch pred vypuknutím vojny sa Západ začal prebúdzat a uvedomovať si nebezpečenstvo, ktoré mu hrozilo,“ písal Hackett, „a v čase, ktorý mu ostával, dokázal vylepšiť zanedbanú obranu, vďaka čomu s malým náskokom prežil.“ Ronald Reagan neskôr označil *Tretiu svetovú vojnu* za neobyčajne dôležitú knihu. A pomohla naštartovať nový literárny žáner, tzv. technothriller, v ktorom sa oslavovalo vojenské hrdinstvo, zložité detaily výzbroje hrali v príbehu hlavnú úlohu a víťazstvá v studenej vojne sa dosahovali správnym použitím sily.

V televízii hrozilo zrušenie seriálu *The Waltons* (Waltonovci), čo bol roky vysielaný seriál o problémoch bežnej rodiny počas Veľkej hospodárskej krízy. Amerických divákov prestávalo zaujímať, ako mladý hrdina seriálu John-Boy prekonáva nepriazeň osudu. Oveľa viac ich teraz lákalo zistiť, kto zastrelil J. R., bohatého hlavného hrdinu nového seriálu *Dallas*. Onedlho nasledovali ďalšie dramatické seriály o bohatých a nefunkčných rodinách: *Dynastia*, *Falcon Crest*, *The Colbys* (Colbyovci). Situačné komédie zaoberajúce sa aktuálnymi problémami alebo problémami robotníckej triedy – *M*A*S*H*, *Maude*, *Sanford and Son* (Sanford a syn), *All in the Family* (Všetko v rodine) – boli pozostatkom inej éry. V Hollywoode rok 1980 znamenal koniec veľmi osobnej režisérskej filmovej tvorby predchádzajúceho desaťročia. Okrem filmu Martina Scorseseho *Zúriaci býk* a *Obyčajní ľudia* od Roberta Redforda, ktoré mali mať premiéru 19. septembra, boli najpozoruhodnejšími snímkami veľkorozpočtové komédie, akčné trháky a pokračovania ako *Poliš a bandita 2*.

No ešte viac ako knihy, politikov a filmy si možno pamätáme populárnu hudbu z toho obdobia. Do hlavy sa nám vrylo niekoľko piesní, ktoré vyšli v roku 1980 a dokázali odolať všetkým pokusom dostať ich odtiaľ: „Do That to Me One More Time“ od Captain & Tennille, „You May Be Right“ od Billyho Joela, „Sailing“ a „Ride Like the Wind“ od Christophera Crossa. Disco bolo definitívne mŕtve. Jeho osud spečatilo zatvorenie nočného klubu Studio 54 a premiéra filmu *Can't Stop the Music* (Hudbu nezastavíte), v ktorom hrala skupina Village People. Aj punk bol mŕtvy a na jeho miesto nastúpila ľahšia, tanečne orientovaná nová vlna v podaní kapiel ako Devo, The Police, The B-52's a Talking Heads. Hardrockový zvuk The Rolling Stones ustúpil jemnejším popovým tónom v skladbe „Emotional Rescue“. Led Zeppelin sa rozpadli, vďaka čomu sa Van Halen stal najobľúbenejšou americkou heavymetalovou skupinou. Pri ladení rádiostaníe ste takmer na každej z nich počuli, ako sa ostré hrany obrušovali. Outlaw country už viac nebolo hrozbou pre nashvillských hudobných papalášov. Vďaka hitom Willieho Nelsona „On the Road Again“ a Waylona Jenningsa „Theme from the Dukes of Hazzard“ sa tento štýl dokonale začlenil do hlavného prúdu. Bob Dylan teraz odmietal spievať svoje staré piesne. Stal sa z neho nový človek, cestoval a hral iba gospel. John Lennon žil v New Yorku, prvýkrát po rokoch nahrával nový album a o niekoľko týždňov sa tešil na svoje štyridsiate narodeniny. „Život sa začína po štyridsiatke,“ povedal Lennon v jednom rozhovore. „Je to ten moment, keď si povie: Páni, čo príde teraz?“

S odstupom času je vždy ľahké povedať, že konkrétny rok znamenal historický zlom. No niekedy sa predsa len dá pochopiť význam dobových udalostí aj v danom momente. Šesťdesiate a sedemdesiate roky dvadsiateho storočia v USA sprevádzané liberalizmom a kontrakultúrnymi výbojmi ukazovali na prichádzajúcu zmenu. V roku 1980, na začiatku nového desaťročia, bola táto zmena už hmatateľná. A to vo veľmi zrozumiteľných a výstižných príkladoch. V prvom

septembrovom týždni sa po viac ako šiestich rokoch na úteku vzdal federálnym úradom protivojnový aktivista a radikál Abbie Hoffman. Predtým, ako to spravil, poskytol v hlavnom vysielacom čase televízny rozhovor Barbare Waltersovej. Ďalší radikálny vodca Jerry Rubin si krátko predtým zvolil inú cestu. V roku 1967 sypali Hoffman a Rubin na protest proti neprávostiam kapitalizmu z balkóna newyorskej burzy dolárové bankovky. V roku 1980 sa Rubin zamestnal ako investičný analytik na Wall Street. „Šesťdesiate roky sa vyznačovali politikou a vzburou,“ vysvetľoval v New York Times. „Peniaze a finančné záujmy zas budú vystihovať osemdesiate roky.“ Rubin opäť vystihol kultúrny posun a snažil sa postaviť do jeho čela. V tom čase bol najlepšie plateným bankárom v Spojených štátoch Roger E. Anderson, šéf Continental Illinois National Bank, ktorý zarábal približne 710 000 dolárov ročne. Príjmy na Wall Street však onedlho porastú. Do módy sa vrátili obleky a kravaty. Fúzy, brady a zvonové nohavice prestali byť cool a do kníhkupectiev práve prichádzala ironická príručka doby The Official Preppy Handbook (Oficiálny manuál zbohatlíka). V lete počas prejavu na republikánskom zjazde si kongresman Jack Kemp všimol to, čo si ostatní ešte nepriznávali alebo to nevnímali: „Blíži sa prílivová vlna, politická prílivová vlna taká silná ako tá, ktorá udurela v roku 1932, keď pominulo obdobie prevahy republikánov a museli napokon uvoľniť miesto pre Nový údel.“

ZÁKAZ VSTUPU OSAMOTE

NA PORADE PRED CVIČENÍM SA CHILDERS A JEHO POSÁDKA dozvedeli, že v ten deň je na odpaľovacom komplexe 374-5 naplánovaná „veľká údržba“. Raketa preto nebola v režime pohotovosti. Dôvodom bola výmena návratového puzdra s bojovou hlavicou. Pre inštruktorov predstavovala veľká údržba stratu času. Poručík Serrano sa cvičil na funkciu zástupcu veliteľa posádky odpalu rakety a potreboval si preskúšať rutinné úlohy v riadiacom stredisku. Vďaka kapitánovi Mazzarovi sa podarilo nájsť veliteľa ochotného vymeniť odpaľovacie komplexy. Namiesto 374-5 by tréningová posádka išla na komplex 374-7 ďalej od Damascusu. Zmena plánov vyriešila problém s výcvikom, no zbrzdila odchod oboch posádok. Najprv sa totiž museli vymeniť vstupné kódy a potom prepísať a overiť služobné rozkazy. Jediným významným rozdielom medzi oboma odpaľovacími komplexmi bola ich vzdialenosť od leteckej základne Little Rock. „Štyri-sedmička“ ležala oveľa ďalej, čo znamenalo, že Childers by sa spolu s posádkou dostal domov najskôr na druhý deň napoludnie.

Mazzaro, Childers, Holder, Fuller a Serrano nahádzali svoje tašky do zadnej časti modrého Chevroletu Suburban, nasadli doň a vyrazili na hodinovú cestu do Damascusu. Po necelom kilometri sa v aute rozsvietila kontrolka alternátora. Museli sa teda otočiť, vrátiť sa na základňu, objednať si nové auto, prehádzať veci a pred ďalším odchodom vyplniť papiere. Deň sa nezačínal práve najlepšie.

Osemnásť raketových komplexov Titan II v Arkansase bolo roztrúsených v oblasti, ktorá sa rozprestierala na ploche asi 100 kilometrov severne od leteckej

základne Little Rock a zhruba 50 kilometrov na východ a na západ. Rakety sa nachádzali vo vzdialenosti zhruba jedenásť až šesťnásť kilometrov od seba, takže v prípade nečakaného útoku by jedna sovietska bojová hlavica nemohla zničiť viac ako jedno silo s Titanom II. Na americkom západe boli medzikontinentálne balistické rakety zvyčajne rozmiestnené uprostred rozľahlej prázdnej krajiny a ďaleko od obývaných oblastí. V centrálnom Arkansase boli komplexy Titan II zakopané pri vedľajších cestách, v blízkosti malých fariem a mestečiek s názvami ako Velvet Ridge, Mountain Home, Wonderview a Old Texas. Vôbec by ste nepovedali, že jedny z najsilnejších amerických jadrových zbraní sa nachádzajú práve tam. Na rozhodnutie umiestniť rakety na arkansaskom vidieku mali vplyv tak politické, ako aj vojenské dôvody. Jeden z kongresmanov z Arkansasu, Wilbur D. Mills, bol v čase, keď sa vyberali lokality pre Titan II, práve predsedom výboru Snemovne reprezentantov pre cesty a dopravné prostriedky.

Cesta na odpaľovací komplex 374-7 viedla najprv na západ cez mestá Hamlet a Vilonia, neskôr bolo treba zabočiť na sever a vydať sa po dvojprúdovej diaľnici č. 65, ktorá stúpala na úpätie pohoria Ozark. Otroctvo sa do tejto časti Arkansasu nikdy nedostalo. Miestne obyvateľstvo tvorili v drvivej väčšine chudobní, ale pracovití a sebestační belosi. Bol to ten typ chudoby, za ktorú sa nemusel nikto hanbiť, pretože všetci boli na jednej lodi. Miestne farmy mali zvyčajne pozemky s rozlohou 12 až 16 hektárov a po celé generácie ich vlastnili rovnaké rodiny. Farmári chovali dobytok, vlastnili niekoľko ošípaných, na dvore pestovali zeleninu. Boli to patrioti a málokedy sa sťažovali na rakety v susedstve. Väčšina peňazí, ktoré generovalo 308. krídlo, sa minula v blízkom okolí Little Rocku. Posádky rakiet, ktoré prechádzali týmito vidieckymi oblasťami, prispievali k rozvoju miestnej ekonomiky len málo. Občas si po ceste kúpili kávu a šišky. Miestni sa k príslušníkom letectva správali buď srdečne, alebo si ich takmer nevšímali. Napriek chudobe tu vládla idylická atmosféra. Začiatkom jesene sa polia sfarbili do sýtozelená, boli posiate okrúhlymi balmi sena a listy na stromoch – tupelách, ambrovníkoch, javoroch a duboch – sa začínali farbiť načerveno.

Damascus mal asi štyristo obyvateľov. V meste sa nachádzala benzínová pumpa, jeden obchodík s potravinami a nič viac. Niekoľko kilometrov severne po diaľnici č. 65, hneď za starou bielou farmou s hrdzavou plechovou strechou, posádka odbočila doľava na úzku asfaltovú cestu, prešla cez zábranu pre dobytok a pokračovala ešte necelý kilometer. Odpaľovací komplex ste si nevšimli, až kým cesta nevyšla na hrebeň nízkeho kopca. Až potom sa odhalil: rovný, štvorcový, jednohektárový kus zeme pokrytý štrkom a obohnaný pletivom a s masívnym poklopom sila uprostred, niekoľkými vydláždenými obdĺžnikovými parkovacími plochami po oboch stranách, poltuctom antén vyrastajúcich zo zeme a vysokým dreveným stĺpom, na ktorého vrchole boli namontované stavové svetlá zelenej, žltej a červenej farby a klaksón. Zelené hovorilo, že všetko je v poriadku, žlté

upozorňovalo na potenciálne nebezpečenstvo a červené svetlo znamenalo problém. Otáčalo sa ako majáky na starom aute diaľničnej hliadky a v sprievode hlasného húkania klaksónu upozorňovalo, že na mieste je vyhlásená mimoriadna situácia. Alebo že onedlho vzlietne raketa.

Odpalovací komplex vôbec nevyzeral ako prísne strážená vojenská základňa. Sivý betónový poklop sila mohol byť pre netréňované oko krytom komunálnej čističky odpadových vôd. Až pri nápisu na vstupnej bráne človek zbystril. „PO-ZOR“ stálo na nej veľkými červenými písmenami, za ktorými nasledovali slová napísané veľkými modrými písmenami: „ZARIADENIE VZDUŠNÝCH SÍL USA, VSTUP DO TEJTO OBLASTI JE BEZ POVOLENIA VELITEĽA ZARIADENIA ZAKÁZANÝ.“ Ostnatý drôt natiahnutý navrchu pletiva mal náhodného okoloidúceho odradiť od neplánovaného vstupu na pozemok. Okrem drôtu na to slúžili aj trojuholníkové radary AN/TPS-39 prezývané „tipsy“. Namontované boli na krátkych kovových tyčiach. Dokázali zaznamenať aj najmenší pohyb v blízkosti poklopu sila alebo pri šachte na prívod vzduchu. Ak sa tak stalo, okamžite spustili poplach.

Kapitán Mazzaro vystúpil z nákladného auta, zdvihol telefón pri bráne a oznámil riadiacemu centru, že sú na mieste. Bránu odomkla posádka v podzemí a Mazzaro prešiel cez komplex k vstupnému portálu, čo bola asi päť metrov dlhá betónová doska vytrčajúca asi tridsať centimetrov nad zemou. Na doske ležali dvojce ocelových dverí; pod jednými bol výťah, pod druhými schodisko. Mazzaro otvoril dvere naľavo, zišiel po betónových schodoch a chvíľu počkal, kým sa ozve bzučanie a pustia ho cez ďalšie ocelové dvere. Keď nimi prešiel, opäť sa zamkli. Mazzaro vošiel do priestoru kontrolnej zóny. Bolo to kovové schodisko z jednej strany ohraničené múrom a z druhej ocelovým pletivom, ktoré sa tiahlo až po strop. Cítil sa, akoby vkročil do kletky.

Na konci schodiska sa nachádzali ďalšie zamknuté dvere a nad nimi visela televízna kamera. Mazzaro vzal do ruky telefón pripevnený na stene, znova zavolať do riadiaceho strediska, vytiahol z vrečka kartu s kódmi a nahlas prečítal šesťpísmenové heslo. Keď ho pustili dnu, vytiahol zápalky a kartu s kódmi podpálil. Horiacu kartu následne vhodil do červenej nádoby pripevnenej na ocelovom pletive. Až teraz mohol do komplexu vstúpiť aj zvyšok posádky. Keď odparkovali auto, poobzerali sa, či počasie nezanechalo na mieste škody, skontrolovali, či neuniká palivo rakety, a zamierili k vstupnému portálu. Po chvíli čakania v kontrolnej zóne sa rozbúchali dvere na konci schodiska. Mohli vojsť dnu.

Posádka zostúpila ešte o dve poschodia nižšie a dostala sa k obrovským protitlakovým dverám na konci schodiska, asi deväť metrov pod zemou. Ani vstupný portál, ani jeho kovové schodisko nenavrhli tak, aby prežili jadrový výbuch. No všetko, čo sa nachádzalo za týmito dverami, bolo pred ním chránené. Ocelové dvere boli asi dva metre vysoké, jeden a pol metra široké a asi tridsať centimetrov

hrubé. Vážili približne tri tony. Dvojica ocelových zárubní, vďaka ktorým stáli na mieste, vážila ďalších štrnásť ton. Protitlakové dvere sa ovládali hydraulicky pomocou elektrického spínača. Keď boli zamknuté, štyri veľké ocelové čapy sa z nich vysunuli do rámu, vďaka čomu vzniklo impozantné nepriedušné utesnenie. Keď boli dvere odomknuté, dali sa ľahko otvoriť alebo zavrieť rukou. Odpaľovací komplex mal štvoro takýchto dverí. Z neznámeho dôvodu sa tieto prvé, nachádzajúce sa hneď v spodnej časti vstupného portálu, označovali ako protitlakové dvere č. 6.

Mazzaro zdvihol telefón pri dverách a znova zavolať do riadiaceho centra. Potom stlačil tlačidlo na stene, zároveň ktosi v riadiacom centre tiež stlačil tlačidlo a dverové čapy sa zasunuli do dverí. Posádka otvorila obrovské dvere a vstúpila do protitlakovej komory, čo bola miestnosť dlhá a široká asi tri a pol metra. Predstavovala prechodný priestor medzi vstupným portálom a zvyškom komplexu v podzemí. Na jednom konci sa nachádzali protitlakové dvere č. 6, na druhom protitlakové dvere č. 7. Aby sa zvýšila ochrana rakety a riadiaceho strediska pred výbuchom čo najviac, nebolo možné otvoriť oboje dvere súčasne. Za protitlakovými dverami č. 7 sa nachádzala ďalšia protitlaková komora, tzv. križovatka. Napravo od nej viedol k rakete dlhý tunel s ocelovým obložením, tzv. káblówka. Naľavo sa tiahol kratší tunel do riadiaceho strediska. Tieto dve chodby chránili na oboch koncoch protitlakové dvere s číslami 8 a 9. Ani tie sa nedali otvoriť súčasne.

Každý odpaľovací komplex Titan II vyzeral úplne rovnako: vstupný portál, protitlaková komora, potom ďalšia, za chodbou vpravo sa nachádzala raketa, za chodbou vľavo zas riadiace centrum a na najzraniteľnejších miestach stáli protitlakové dvere. Každý komplex mal rovnaké vybavenie, rovnaké káble, osvetlenie a vyzeral rovnako. Napriek tomu sa každý trochu líšil. Na jednom mieste mohli protitlakové dvere č. 9 potrebovať častú údržbu, na inom mieste zas mohla byť klimatizácia riadiaceho strediska vrtošivejšia ako inde. Ku každému komplexu bola pridelená konkrétna posádka, ktorá tam absolvovala každý poplach. Niektorí príslušníci trávili v tom istom podzemnom objekte dve noci týždenne desať a viac rokov. Skupina inštruktorov však slúžila na rôznych miestach v závislosti od ich dostupnosti. Al Childers poznal všetky komplexy Titan II v Arkansase a väčšinou ich od seba nedokázal rozoznať. Niekedy sa musel pozrieť na mapu visiaku na stene riadiaceho strediska, aby si pripomenul, kde sa vlastne nachádza. Jeden odpaľovací komplex sa však od ostatných odlišoval: 373-4 bol známy ako „miesto duchov“. Bol to prvý komplex, kam Childersa poslali, a mal dojem, že sa tam dejú zvláštne veci. Čerpadlá, ktoré sa dali ovládať len ručne, sa zrazu samy od seba zapli. Svetlá sa bezdôvodne zapínali a vypínali. Childers neveril na nadprirodzeno a väčšina dôstojníkov sa myšlienke, že by v komplexe strašilo, vysmievala. No niektorí členovia posádky sa tam dole občas cítili dosť čudne. Raz v noci pracoval Rodney Holder a ešte jeden člen posádky v sile. Nachádzal sa tam ručne ovládaný výťah, ktorý premával z druhého po ôsme poschodie. Pracovníci nechali jeho